

Nora Eckhardtová

The book cover features a vibrant orange background. A large, intricate illustration of blue, swirling clouds or smoke frames the central text. The clouds are detailed with white stars and crescent moons. At the bottom center, a small, dark, conical object resembling a lantern or a basket is visible. The title is written across four white, ribbon-like banners that curve through the center of the cloud design.

KNIHA,
KTEROU
POSYPAL
HVĚZDNÝ
PRACH

Kniha, kterou posypal hvězdný prach

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

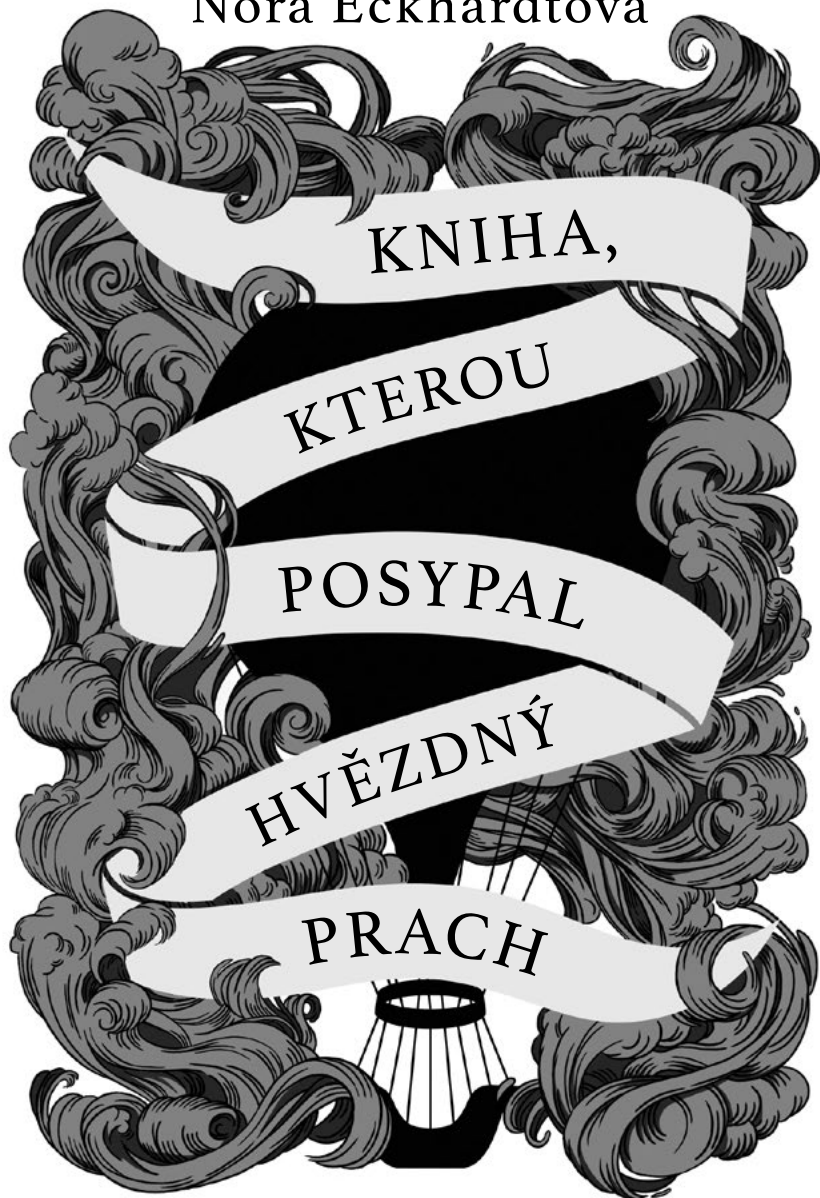
 KNIHA ZLIN

Nora Eckhardtová
Kniha, kterou posypal hvězdný prach – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Nora Eckhardtová

≡ KNIHA ZLIN

Mému Milošovi

PRVNÍ ČÁST

1

SÁZKA

„Na mou duši, Emile, jestli se nejpozději ve třetí větě objeví slovo ‚sirotčinec‘, tak přísámbohu skočím z okna,“ pravil pan Alfred poté, co od poslíčka převzal zásilku. V plátně, úhledně převázaném motouzem, se skvěl další rukopis. „Jako by se s těmi chudými sirotky poslední dobou roztrhl pytel. Buď to, anebo nějaké oplzlosti.“

Usedl k těžkému stolu z ořechového dřeva a začel se. Chvilí seděl v naprostém tichu: v kanceláři se nic nepohnulo, jen proti světlu se třpytila zvířená smítka prachu.

První stránku zběžně přelétl pohledem a zamračeně uchopil druhý list.

Během čtení se mu do obličeje nahrnula krev, počal mocně oddechovat a rukou si pročesával svůj mohutný vous. Naběhlé žíly na krku mu začaly viditelně tepat. Prudce se vztyčil ze židle:

„Okamžitě to vyhodte, to je hanba, opravdu! Proč takové svinstvo posílají právě nám? My – jsme – přeci – slušné – nakladatelství!“ prudce dýchal Alfred. „Ne, do koše ne – hodejte to rovnou do krbu, buďte tak hodný!“

Rozčileně brázdil důraznými kroky podlahu. Prkna vrzala ve zrychlujícím se rytmu.

„To je vážně odporné! Je to snad ještě o fous otravnější než ta záplava románů o nuzných usmrkancích, kteří skončí jako boháči, nebo o prostých, ale inteligentních slečinkách se sedmi sestrami, které uloví toho největšího boháče v okolí! Ale nějaký poctivý, původní příběh – to ne. Kdepak! Říkám vám, že s takovou to tady budeme moci brzy úplně zavřít.“

Jeho asistent Emil na něj ulekaně pohlédl. Takovéto výlevy bohužel slyšel několik posledních měsíců. Nu, snad ještě nebude tak zle, pomyslel si. Práce zde ho velmi těšila – v nakladatelství začínal před několika lety jako mladíček, ihned po studiích slavistiky na pražské univerzitě. Doufal, že až se trochu zavede a naučí řemeslo, získá místo u některého z velkých prestižních nakladatelství. Nyní samozřejmě s povděkem přijal zaměstnání, kde jeho nadřízený byl zároveň jediným stálým kolegou a každý z nich zastával mnoho různých funkcí. Takto koneckonců přijde na kloub fungování nakladatelství nejlépe. Když byl na místo přijat, nemohl uvěřit svému štěstí.

„Ale jen se nebojte, pane Alfrede, jistě brzy přijde něco skvělého – třeba jako ten *Jabloňový sad*, který vyšel před půl rokem. Ten se přeci prodává doteď. Určitě se k nám štěstí zase obrátí čelem, jen musíme mít trpělivost,“ konejšil svého nadřízeného i sama sebe.

Nicméně Max Alfred byl nedostatkem dobrého materiálu opravdu frustrovaný. Ano, vlastně tu od *Jabloňového sadu* a několika překladů v Zahraniční knižnici letos nic zajímavého nebylo. Věrný svému svědomí zastával názor, že šanci na úspěch má jen mimořádně kvalitní rukopis. Nic polovičatého. Rozhodně nic povrchního, lacině působivého – se spoustou ozdob a kudrlinek, co se snaží těžit z oblíbených témat; žádné kliše sešité horkou jehlou, které se jako papírová bárka veze na vlně slávy jiného díla.

Na podobně skvostný rukopis ovšem už pěknou řádku měsíců nenarazil. A pokud už se nakrásně objevilo něco, co se zdálo být slibné, vždy ho předběhl jeho největší rival Bartoloměj, majitel nakladatelského domu poněkud většího, než byl ten jejich. Ono vzájemné rivalství spočívalo především v tom, že se ti dva znali, a mohli tak při setkáních kontrolovat, jak si ten druhý vede. Pan Alfred již kolikrát zlostí zlámal násadku pera, když se dozvěděl, že jím vybraný rukopis jen o několik dní dříve zařadil do svého vydavatelského plánu ten druhý. Co je to s těmi autory, že své texty posílají na více adres? Je nehorázné takhle plýtvat něčím časem! Kdyby se v tu chvíli panu Alfredovi dostal dotýčný autor do rukou, utržil by jistě pěkných pár kopanců a ran pěstí. (Ale ne, kdepak: to si Alfred jen tak představoval, ve skutečnosti by neublížil ani mouše. A já jen pro zvýšení efektu trochu přeháním.) Takto si pouze vylil svůj vztek na zcela nevinném edičním plánu nakladatelství „Jonatan Bartoloměj – Vaše dobré knihy“, vytištěném na prvotřídním papíře se zlatou předsádkou. Ten chlap má čich na dobré knihy jako vycvičený ohař! A taky tak

vypadá, vyžíval se ve své frustraci ubohý pan Alfred. (Toto nařčení se totiž nezakládalo na pravdě už vůbec, jak později zjistíme.)

Svou práci si toho dne odbýval ne snad přímo s nechutí, ale viditelně postrádal své obvyklé nadšení. Už kolem čtvrté si z věšáku bral kabát a cylindr a se zabručeným *na shledanou zítra*, které směřovalo spíše k podlaze než k jeho pomocníkovi, se odebral domů.

Celý večer o svém problému bude přemýšlet, tak jako po většinu večerů, které tráví u domácího krbu. Období vydavatelského sucha je až příliš dlouhé. Zvažoval, zda není přeci jen až moc náročný. Rukopis, který on šmahem smete ze stolu (aby pak jednotlivé listy pokorně sesbíral a vhodil vše do nádoby s odpadem), by třeba takový Bartoloměj bez výhrad přijal.

„Copak tě trápí dnes?“ Manželčina otázka byla doprovázena jemným, zkusmým pohlazením jeho hrubých vlasů. Byl jen lehce rozladěn: pokud by byl opravdu rozhněvaný, jistě by ono nadbytečné slůvko ‚dnes‘ nezůstalo bez povšimnutí.

„Ale,“ zabručel tedy jenom, „však víš. Knihy.“

Beatrice přikývla, jako by snad jinou odpověď nemohla očekávat. Její trpělivost a málomluvnost byla jednou z těch vlastností, které obdivoval a kvůli kterým se s ní nakonec i oženil. V porovnání s těmi plytkými štěbetalkami působila jako hojivý balzám, přímo jako studený obklad na čelo (který mu ovšem ráda připravila i skutečný, když bylo třeba). Max seděl vedle ní na měkké pohovce a jeho ztuhlé svaly znatelně povolovaly, až se konečně zcela uvolnil.

„Víš, drahý, mám za to, že jsi až příliš ponořený do práce. Nejenže tam trávíš většinu času, ale i když pak přijdeš domů, jsi v duchu zase zpátky v kanceláři. Pořád myslíš jenom na ty knihy, to není ani trochu zdravé. Měl by sis od nich na čas odpočinout, udělat si volno. Však toho teď zas tolik nemáte.“ V tu chvíli se kousla do rtu nad svou neohrabaností. Rychle tedy větu dokončila, aby minimalizovala škody: „Čerstvý vzduch na venkově by ti udělal jistě dobře!“

Rukou mu stále monotónně brázdila husté, pořád ještě tmavě hnědé vlasy bez stopy šedin. Sama měla vlasy kadeřavé a světlé, většinou sepnuté v jednoduchý drdůlek na temeni.

Max Alfred měl zavřené oči a zdálo se, že její uklouznutí přeslechl, pokud ovšem vůbec naslouchal tomu, co říká. Po chvíli mlčení potvrdil, že ano:

„Nikam se mi nechce.“

Beatrice si povzdechla a pokusila se o poslední výpad: „Ale Maxi... A co takhle si zajít do společnosti, pobavit se se starými přáteli?“ Když viděla, že se nadechuje k jednoslovné odpovědi (té dvoupísmenné variantě), dodala rychle: „Alespoň tedy kvůli mně. No řekni, kdy naposled jsme si někam spolu vyšli? I já se toužím občas dostat mezi lidi.“

„A já jsem co? Orangutan?“

Beatrice jen zavrtěla sklopenou hlavou a Max své příkré odpovědi zalitoval. Zahuhlal pod fousy něco jako omluvu a nechal ji, ať mu vlasy pročesává už jen mlčky. Svůj úkol splnila, alespoň se tedy pokusila. Za dobu jejich manželství se smířila s tím, že často navštěvuje společnost samotná.

Také si v průběhu jejich soužití našla pro sebe řadu rozptýlení, zatímco on trávil dny a večery v práci.

Po chvíli se opatrně zvedla a na kamna postavila konvici s vodou na čaj. S jejím chotěm se muselo jednat opatrně – jako s hromádkou střelného prachu.

Už za týden se jí ovšem přání splnilo. Jedna známá sestřenky pana Alfreda, poměrně vysoko postavená žena a vdova, pořádala ve svém honosném sídle večírek, na který byli samozřejmě také zváni. Odmítnutí nepřipadalo v úvahu – takovéto pozvání se nemusí v dohledné době opakovat. Rozhodně se tam musí objevit!

„Bude tam snad celá pražská kulturní smetánka – třeba budeš mít štěstí a uděláš si nějaké nové známosti! Rozhodně je dobré být viděn s takovými lidmi.“

Přítakal, příliš unaven na to, aby opravil její stylistickou neobratnost: jak může být smetana *celá*? Měla říci snad *všechna*, to by dávalo větší smysl. Ale ano, ano – snad má nakonec pravdu. Možná účast na tom plese bude šťastný krok. Třeba se stane nějaký zázrak, kdo ví? Přinejmenším si vážně odpočine od všedních pracovních dní, popije nejvyšší kvalitu likéry, a když už tam bude, nesmí se upejpat a pořádně se podívá na zoubek pětichodové večeri. Se zájmem už poněkolikáté studoval menu, přiložené k pozvánce. Uvědomil si, že to je po čtyřech měsících první text, který ho opravdu zaujal a potěšil.

Lokaj uvedl jejich jména, vstoupili do velkého salónu, již zpola zaplněného drahými róbami a obleky. Všechny tváře, patřící k oněm oděvům, se k nim obrátily. „Max Alfred,

Beatrice Alfredová,“ pravil sluha a naznačil jim, jakým směrem mají pokračovat. Alfred nebyl uvyklý pozornosti většího počtu lidí, a i přes své zaměstnání, které nutně jistou schopnost jednat s lidmi vyžadovalo, se teď necítil dobře. Jeho snem v tuto chvíli bylo uklidit se někam do koutku se skleničkou aperitivu, možná i zapáleným doutníkem, a zpovzdálí sledovat osazenstvo.

Rozhlížel se po místnosti s vysokými stropy zdobenými štukováním. Stěny zdobily závěsy vínové barvy kontrastující s drahými koberci v odstínech zelené. Čtyři zlaté lustry na stropě a spousta lamp rozmístěných po zdech osvětlovaly sál a světlo se odráželo od zrcadel. Tato záře a proplétající se davy Alfredovi způsobovaly houpání žaludku a lehkou závrať. Zhluboka se nadechl, v nose se mu smísil pach mnoha různých voňavek, tabákového kouře a vybraného jídla. Zatoužil usednout a svlažit hrdlo nějakým ostřejším nápojem.

To mu ovšem nebylo dopřáno: už se k němu hrnula hostitelka. Doprovázel ji oblak pronikavého parfému. Nejprve zmizela ve voňavém objetí jeho žena, posléze i on. Madam Kadeřavá uchopila jeho ruce do svých a zadívala se lesklýma očima do těch jeho: „Nejdražší Alfred!“ (Jistě tak oslovuje každého – pokud jsou ale pro ni všichni nejdražší, je pak vůbec někdo drahý? zadumal se Alfred na chvilku.) „Jsem *tak* ráda, že jste nakonec přišli! Neviděla jsem vás tak dlouho, že jsem zvažovala, jestli jste se snad někam nepřestěhovali či na mě nezanevřeli!“ pravila a konečně pustila jeho dlaně. „Nemůžete mě takto zanedbávat,“ dodala a složeným vějířem ho bolestivě klepla přes klouby pravé ruky.

Alfred se jen v hlubokých rozpacích uklonil a připravoval se na ústup.

„A vy, madam Alfredová, nesmíte se nechat takto omezovat! I když je váš muž samotář – ne, neprotestujte, víte stejně dobře jako já, že je to přesně tak –, neznamená to, že si nemůžete někdy vyjít bez něj! Vždy vás ráda uvítám. No, co říkáte, nezastavíte se u mě v příštím týdnu na čaj?“

„Ale velice ráda! Ano, poslední dobou se cítím trochu osamělá. Manžel má tolik práce. Pořád jenom knihy, knihy – začínám na ty papírové svůdnice trochu žárlit!“

Madam Kadeřavá se zasmála trénovaným perlivým smíchem, při kterém zakláněla hlavu a upírala zrak na nebe, jako by tam hledala potvrzení, že ten žert byl vskutku nepřekonatelný. Když se dosmála, klepla už jemněji přes ruku i paní Alfredovou a tím byli manželé konečně propuštěni.

„Omlouvám se,“ šeptala pak Beatrice svému choti, „vždyť jsem to tak nemyslela. To já jen tak, pro zasmání, víš dobře, že dokud té čarodějnici nedáš, co chce, tak tě nepustí.“

„Jistě, jistě,“ zamumlal Alfred s tváří obrácenou do davu. Jeho pozornost upoutal vysoký muž v elegantním večerním obleku barvy holubičí šedi. Dotyčný gentleman, jako kdyby vycítil jeho pohled, se náhle otočil. (Coby žena si snad mohu dovolit poznámku, že onen gentleman byl neobyčejně pohledný. Měl hladkou tvář lemovanou upravenými kotletami podle poslední módy, tmavé kučeravé vlasy a velké oči, které mu dodávaly vzezření, odpusťte mi ten průměr, roztomilého kolouška. Jeho ústa s tenkými rty však

byla ryze mužská a většinou na nich seděl výraz lehkého nezájmu.)

„Není támhle snad pan Bartoloměj?“ otázala se Beatrice, to už se ovšem jmenovaný prodíral davem směrem k nim.

„Dobrý večer,“ pokývl na Alfreda. „Madam,“ políbil ruku jeho ženě a sledoval, jak se jemně zapýřila.

„Dobrý večer, jsem rád, že tu vidím známou tvář! Jak se vám daří?“

„Ale milý Maxi, že vy se mě chcete hned zbavit? Jistě víte, že otázka ‚Jak se vám daří?‘ je zabíjákem konverzace. Zeptejte se mě radši, jak jdou obchody!“ Na rtech se mu objevil obvyklý jemný úsměv v jakémisi neustálém očekávání aplausu.

Alfred zbledl, ale rychle se ovládl. „Nuže, milý Jonatane, jakpak vám jdou obchody?“

„Nu, co byste myslil? Mizerně!“ Bartoloměj vybuchl smíchem a jeho ruka dopadla na rameno páně Alfreda. „Asi tak stejně, jako vám, nepletu-li se.“

„Ano, nebudu vám lhát, je to bída. Vydané knihy mají, až na výjimky, velmi slabé prodeje, a nové rukopisy? Hotová tragédie! Opravdu nevím, co těm lidem běží hlavou, když dokážou napsat takové slátaniny a ještě mít tu drzost je zaslat do nakladatelství. Vážně, to je zoufalé. Pokud se do konce roku neobjeví alespoň jeden potenciální kasaštyk, můžu své nakladatelství rovnou zavřít.“

„Ale ale, snad nebude tak zle,“ uklidňoval ho Bartoloměj. Měl tohle jejich špičkování rád. Ti dva se znali nějakých pět let, od té doby, co Bartoloměj založil svůj podnik,

a jejich vztah by se on sám téměř neostýchal nazvat přátelstvím: nebylo to přátelství dvou psů, ale spíše dvou kohoutů, kteří se mají trochu rádi a respektují se, ale kdesi na pozadí jejich přátelství je stále skrytá revnivost. Bartoloměj se ovšem vždy považoval za kohouta silnějšího, krásnějšího a schopnějšího, než byl jeho sok, a s touto myšlenkou k němu také přistupoval. Byla skryta na pozadí jejich konverzace, pokaždé tam byla přítomna, ať se bavili třeba jen o počasí nebo chystané výstavbě nového mostu přes Vltavu.

„Ne, myslím to naprosto vážně. Už nejsme schopni si na sebe vydělat, pokud by to takhle šlo dál, utopíme se v dluzích a musel bych prodat dům.“ S těmito slovy se obrátil na svou choť, jejíž tvář nabyla popelavého odstínu. „Ale neboj se, drahá, k tomu nedojde! To dříve prodám spíš ten podnik a uchytím se jinde,“ pohládl ji jemně po rameni.

„Tak to ne!“ odvětila a smetla jeho ruku. „Žádné nakladatelství se prodávat nebude! To už opravdu radši opustíme náš dům a pořídíme si něco skromnějšího. Vždyť ten podnik vybudoval tvůj nebožtík otec, co ten by na to řekl?“

Alfred byl jejím rázným proslovem zaskočen a mile překvapen. Vskutku, ta jeho žena... Taková pápěrka, která sotva zvedne pohled od podlahy a většinu času má ústa zavřená plachým úsměvem, se takhle rozohní, a to vše jen kvůli němu! Alfred viděl, že i Bartoloměje jeho žena okouzila, vzal ji tedy pyšně za ruku a políbil ji do drobné dlaně.

„Když se na to díváš takto, slibuji při všem, co je mi svaté, že si nakladatelství ponechám, ať se děje, co se děje!“

„Výborně,“ řekla a vymanila svou ručku z jeho sevření. „A teď, když mě omluvíte, půjdu si popovídat s naší hostitelkou; vaše obchodní hovory mě už začínají nudit. Ach, to už jsou snad lepší i debaty o politice. Nemůžete snad také probírat mladočechy, staročechy, hádat se o jazyk a pasivní resistenci a podobně, jako všichni slušní lidé?“ zasmála se a na odchodu na ně ještě mrkla.

Oba muži sledovali s rozněžnělým úsměvem na rtech, jak její štíhlou postavu pohltila skupinka postávající na opačné straně místnosti.

„Nu, vaše žena má tedy kuráž!“ zhodnotil Bartoloměj a zdálo se, že v tuto chvíli mu snad i závidí. Byl to totiž zapřísáhlý starý mládenec (můžeme-li označit muže, který teprve před dvěma lety překročil hranici třicítky, za starého).

„Tak tedy zpět k našim nudným obchodním hovorům: opravdu si stále myslím, že se zbytečně moc ohlížíte na kvalitu díla. Jako by to byla ta jediná podmínka, kterou musí úspěšný rukopis splňovat! Kdepak! Víte dobře, jak se na to dívám já. Chce to značnou dávku odvahy. Riskujete sice mnohem více než při vašem stávajícím opatrnickém přístupu, ale zisk může být nepředstavitelný. Trvám na tom, že klíč je pouze a jedině v tom, jak se nakládá s vyšlou knihou. Jak – a především s kým o ní mluvíte a tak dále. Jsem přesvědčen, že i průměrný román, který se hřeje na výsluní pozornosti novinářů a vlivných lidí, se snadno může stát nejúspěšnější knihou na trhu.“

To ovšem Alfred odmítal přijmout. Dokonce ho to přímo uráželo. Tento skandální názor slyšel z úst svého přítele vícekrát a pokaždé jím byl zděšen. (Zde se na chvíli

zastavím. Vnímal pan Alfred Bartoloměje také jako svého přítele? V podstatě ano, z jeho strany jejich vztah téměř splňoval parametry přátelství – minimálně by ho mohl označit za dobrého známého. Jistě, připouštěl i to, že mezi nimi byly v minulosti třenice: asi nejzávažnějším rozporem, ke kterému došlo před dvěma lety, byl případ Neumann.

Šlo o mladého syna jednoho šlechtice. Tento ani ne dvacetiletý hejsek z bohaté rodiny se rozhodl, že se stane slavným spisovatelem. Jeho rodiče byli překvapeni, protože skutečně neváhal a během několika krátkých týdnů sepsal román z prostředí pražské honorace, který obsáhl naprosto vše: lásku, nenávist, nezasloužené bohatství, více než přiměřené množství soubojů, velká a věčná přátelství, neméně velké zrady, mnohou smrt, a nechyběly dokonce ani obligátní souchotě. A tento mladý muž, oslněn vidinou úspěchu a slávy, nabídl s velkou pompou svůj rukopis právě panu Alfredovi, jehož nakladatelství se těšilo a stále těší dobré pověsti.

Ten ovšem přečetl prvních pět stránek, prolistoval zbylých dvaadevadesát a s povzdechem nadiktoval svému asistentovi přeuctivý dopis, ve kterém vysvětloval, proč není možné, aby kniha vyšla pod hlavičkou Alfred & syn. Nutno zmínit ještě jeden, ne zcela nepodstatný detail: vydání knihy by bylo nebyvale štědře odměněno. Otec mladého aspiranta na spisovatele to nazýval „příspěvkem na chod nakladatelství“. I přesto, že šlo o značnou částku, která by nejen pokryla všechny náklady a zajistila i slušný výdělek, Alfred odmítl. Nemohl ve svém nakladatelství strpět takový brak! Zkrátka nemohl. Nu, kdo ale mohl? Ano, hádáte

správně: Jonatan Bartoloměj. Šlechtic Neumann byl vážně rozezlen, ale aniž by se uchýlil k odvetným krokům, obrátil se na svou druhou nejlepší volbu. Tam se setkal s otevřenou náručí a širokým úsměvem. A závěr této krátké příhody? Kniha nazvaná *Strasti a slasti mladého pána Daniela Grosse* se stala jednou z nejprodávanějších knih v krátké historii Bartolomějova nakladatelství. Tedy nejenže Bartoloměj dostal bohatě zapláceno, ale kniha samotná vydělala majlant. Bartoloměj si mnul ruce, Alfred si v duchu rval vlasy a proklínal svoje zásady, navenek ovšem zachovával dekorum a gratuloval Jonatanovi, samozřejmě s dodatkem: „Já bych takovouto knihu u nás nesnesl, ne, zkrátka bych nemohl. Co by si pak o nás čtenáři, zvyklí na jistou kvalitu, pomysleli?“ Tomu se ovšem mohl Bartoloměj zpoza drahého doutníku jen smát.

Příhoda ale ještě není u konce. Alfred byl velmi překvapen vřelým přijetím knihy také u literárních kritiků. To byla věc, která mu na tom celém vůbec neseseděla. Bartoloměj snad dokonce podplatil všechny novináře? Stálo by jim ovšem za to se za mrzký peníz takto znemožnit před veřejností, když téměř vynášeli do nebe knihu, jejíž kvalita byla přinejlepším podprůměrná? „Literární sensace!“ hlásal jeden, „Nový objev na literárním poli!!!“ vykřikoval druhý. Alfredovi to vrtalo hlavou tak dlouho, dokud nepřekonal svou pýchu a jeden výtisk si nezakoupil. Zabrало mu jen několik málo minut, než poznal, že s původním rukopisem to má pramálo společného. Tak proto trvalo Bartolomějovu nakladatelství téměř rok a půl, než knihu uvedlo na trh! Zaplatil zkušeného literáta, aby provedl redakční

práce na rukopisu, a dotyčná osoba milý text téměř celý přepsala. Hlavní zápleтка byla pozměněna, sloh byl mnohonásobně vylepšen a celkově se teď o knize dalo říci, že je „solidní“. Na literární sensaci to ale stačilo: jelikož toto dílo napsal mladinký šlechtic, každý byl na knihu zvědavý. Takovýto majstrštyk už se Bartolomějovi ovšem nikdy znovu nepodařil.

Ptáte se teď možná, zda Alfreda napadlo kontaktovat novináře s původním chabým rukopisem a udělat Bartolomějovi nadosmrti ostudu? Ano, jistě: blesklo mu to hlavou. To se ovšem neslučovalo s jeho morálními zásadami. Velkou měrou k jeho rozhodnutí také přispělo, že původní text už zkrátka neměl.

Tato drobná příhoda zanechala hluboký šrám na jejich přátelství. Ránu sice uplynulé roky zhojily, ale jizva je patrná dodnes.

Alfred to pro sebe nazýval „zradou“. Zradou na celém nakladatelském průmyslu a jeho idejích. Výsledek této aféry ovšem nepěkně nahrával do karet Bartolomějovi, neboť zcela potvrzoval jeho teorii: sebevětší brak je možné s úspěchem prodat čtenáři, pokud se správně prezentuje.

A právě teď, u paní Kadeřavé, mu to Bartoloměj znovu připomíná.

„Ne, ne a ještě jednou ne! To není možné! Pak by přeci... nic z toho, co děláme, by nedávalo smysl!!!“ Alfred byl natolik rozčilen, že mu dělalo drobné potíže se jasně vyjadřovat. „To by přeci – ne a ne,“ opakoval znovu, celý brunátný. Když se uklidnil, pravil jen odměřeně: „Kniha je cílem, nikoli prostředkem či nástrojem, drahý pane.“

Jonatan ho pobaveně pozoroval a Alfred pojal podezření, že jej chtěl záměrně vyprovokovat, ale přestože si toho byl vědom, stejně se nechal, ostatně jako téměř pokaždé.

Od svého příchodu na večírek stihl už Alfred vypít třetí skleničku portského a právě načíнал čtvrtou. Jelikož dnes vynechal oběd, aby měl žaludek příjemně prázdný a připravený na slibovanou hostinu, cítil nyní, že to s alkoholem možná trochu přehnal. A není nic trapnějšího, než usednout k tabuli opilý. Vrhł na Bartoloměje rozružený pohled a schválně, jako by mu snad už přestalo na všem záležet, si znovu zhluboka přihnul. „Ostatně, je to jen váš názor. Já mám za to, že těch aspektů úspěchu u knih je mnohem více, svůj díl hraje i náhoda, těžko můžeme tedy vaši teorii“ (při tom slově si lehce odfrkl) „potvrdit či vyvrátit.“

„A víte, co mě právě napadlo, milý příteli?“ Bartoloměj počkal, až jeho protějšek pokrčením ramen odpoví, pak se rozhlédl: „Řeknu vám to rychle, než se vrátí vaše žena – vidím, že se tamhle v koutě zapovídala s jakousi osobou –“

Alfred se ohlédl a opravdu, Beatrice si cosi šeptala s mladou ženou. Ta byla oděna do prostých modrých šatů a na předloktí měla zavěšen plochý košík, plný vyskládaných barevných balíčků v průhledných voskovaných papírech převázaných stuhou. Nejspíš tam prodávala nějaká cukrátko.

Bartoloměj opět promluvil, pomalu a s důrazem na každé slovo:

„Pojďme tedy uzavřít sázku. Sázku, která prokáže mou teorii. A pokud ne, vyhrajete vy. Dejme si nějaký termín, řekněme třeba dva měsíce, a během této doby vyberete

jeden z rukopisů, které chodí do vašeho nakladatelství. Aby to bylo ještě zajímavější, musí to být prvotina. Během dvou měsíců můžete tedy vybrat jeden debut, který pak v následném termínu vydáte. Já udělám to samé – budu mít ale na výběr knihy pouhý týden. Tímto omezením prokážu, že kasařky se dá udělat z jakékoli knihy. Zvítězí pak ten, jehož kniha bude mít během několika prvních měsíců po vydání větší prodeje. Co na to říkáte?“

„A jaká by byla výhra, milý Jonatane?“

„Krom uznání a toho, že se prokáže, že vítěz měl pravdu?“ pozvedl obočí Bartoloměj, „co třeba dům? Ano, pojďme dát v sázku každý svůj dům. Ostatně už to tu dnes jednou zaznělo, sám jste mě na tu myšlenku přivedl. Víím, že mé sídlo je poněkud honosnější, to ale přejdeme. Nuže, co si o tom myslíte teď?“

Alfred byl šokován. Pokud by šlo o nějakou symbolickou cenu, neváhal by ani vteřinu. Ale dům? Co by bez něj probůh dělal? Samozřejmě má nějaké úspory a jeho žena má stálou apanáž od rodičů, byli by ale pak nuceni si něco pronajmout... Ovšem když vyhraje, pak bude on sám moci pronajímat vskutku přepychovou vilu pana Bartoloměje. Měl by se ale nejprve poradit s Beatrice... Jak moc si je jistý svou pravdou? Dva měsíce oproti sedmi dním... Může Bartoloměj udělat sensaci z knihy, kterou vybere během jediného týdne? A je vůbec on sám schopen udělat sensaci z *jakékoli* knihy? A ty investice... Ach, je to tak těžké rozhodování! Ne, vážně, musí si promluvit se svou ženou. Vždyť ten domek není jen jeho!

„Bude třeba –“

„Vím, vím, musíte vše probrat se ženou. To vám chválím. Někdo by řekl, že to není dostatečně mužné, takhle dát na názor slabšího pohlaví, či snad dokonce žádat o svolení, ale rozumím vám. Vaše manželka je, pokud mohu hodnotit z těch několika setkání, velice bystrá mladá žena. Ano, promluvte si s ní, to bude to nejlepší, co můžete udělat!“

Alfred bedlivě prozkoumal jeho tvář, která ale nevyjadřovala ani tu nejmenší známku sarkasmu, a tak pokývl a opět vyhledal očima svou ženu. Dívku s košíkem už opustila, teď se skleničkou vína v ruce živě rozprávěla s hostitelkou a s jakýmsi mladým mužem, jehož neznal. Zachytila Maxův pohled a usmála se na něj. S pokývnutím se vzdálila od starší ženy a mladíka a beze spěchu se vrátila ke svému muži.

„Tak, pánové, co nevidět prý bude večere. Díkybohu, už šilhám hlady! Zjistila jsem spoustu nepodstatných klevet o lidech, které neznám, od lidí, které bych radši neznala... Nu a o čem jste mezitím hovořili vy?“ Se zájmem pohlédla do tváře manžela a pak svůj pohled přesunula na pana Bartoloměje. „Ne, nic neříkejte! Jistě zase o práci. To si nemůžete ani na chvíli oddechnout? Nu, alespoň vidím, že si můj muž dopřál pár skleniček – takhle rozzářené oči jsem u tebe, drahý, už dlouho neviděla.“

„Ano, bavili jsme se o obchodě,“ pospíšil si Bartoloměj a galantně jí nabídl rámě, neboť se ozvalo zazvonění a společnost se dala do pohybu směrem do jídelny ke slavnostní tabuli. Alfredovi nezbylo než stanout po jejím druhém boku. Neviděl tak Bartolomějovi do očí, jelikož ten se nakláněl těsně k malé hlavě jeho manželky, když pravil:

„Udělal jsem vašemu panu choti jistou nabídku – nemůže se nicméně hned rozhodnout, musí vše nejprve pečlivě promyslet, a především si nechat poradit.“

Alfred strnul. Náhle si byl naprosto jistý, že se mu Bartoloměj vysmívá a smál se mu celou dobu. To poznání jím projelo jako horký nůž máslem a Alfredovi se vztekem zatmělo před očima.

Jako by to byl někdo jiný, kdo jeho vlastním hlasem s ledovým klidem pronesl:

„Ach, to vůbec není třeba! Váš návrh přijímám.“

2

DEN POTÉ

Následující ráno nebylo pro Alfreda ani trochu šťastné. Události předešlého večera nejprve pozvolně vystupovaly z mlhy a on pocítil závan zděšení, jemný jako muší dech. Poté na něj dolehly plnou silou a Alfred skryl svou alkohollem opuchlou tvář v dlaních.

Nyní, za světla, a hlavně s čistou hlavou, si byl stoprocentně jistý, že jeho rozumná žena by ho včera byla odkázala do patřičných mezí. *Ty ses snad dočista zbláznil!* Jako by ji slyšel. *Neříkal jsi mi sám, že vydávání knih je tak trochu sázka do loterie? Že pod-stat-ným prv-kem (v tomto bodě si i představil, jak jeho drahá komicky krouť ústy) je i náhoda? To je stejné, jako bys ses vsadil, že při hodu krejcarem padne hlava!* A měla by naprostou pravdu.

Dům!? Ach bože! Ano, musel být skutečně nepříčetný, na chvíli zkrátka zešlel a nebyl při smyslech. Musí ihned poslat

dopis Bartolomějovi a omluvit se mu, že jejich sázku ruší. Vypil příliš mnoho těžkého vína a nevěděl přesně, co říká.

Náhle jeho opatrnost vystřídala ješitnost. Takovou potupu nesmí dovolit! Ne, to se nestane. Zrušit sázku je jako... Nu, jako... Nenapadlo ho žádné adekvátní přirovnání – tak moc potupné a nemůžné to bylo. Už by s Bartolomějem nemohl nikdy promluvit, podívat se mu do očí. Byl by dočista znemožněn. Pokaždé, když by se s ním setkal, by věděl, že se mu v duchu vysmívá, tentokrát zcela právem.

Ne, kdepak. Musí sníst, co si navařil. Při posledním slově se na chvilku zasnul a vrátil se k včerejší mimořádně chutné večeři. Bohužel z každého chodu okusil dvě, nanejvýš tři sousta. Nebyl schopen si žádnou z těch lahůdek vychutnat, žaludek měl celou dobu sevřený kvůli svému ukvapenému přitakání na ten bláznivý návrh. Znovu mu před očima proplouval kaviár servírovaný na ledové tříšti, maličké teriny z husích jater a další výběr studených předkrmů, vývar s morkovou kostí, rybí chod s vařenou štikou, a nakonec vynikající skopové kotletky. Vše mechanicky žvýkal, aniž vnímal chuť nebo strukturu pokrmu, neposlouchal ani dámu vedle sebe, která se snažila během večeře o společenskou konverzaci. Sledoval po očku Bartoloměje, který se bohatýrsky krmil velkými sousty a rozverně laškoval se všemi dámami v okruhu několika sáhů od jeho místa. To, co Alfred poněkud odbyl během večeře, si následně bohatě vynahradil třemi sorbety a vše završil hojným popíjením digestivu, aby své unáhlené rozhodnutí strávil a pokusil se alespoň na chvíli zapomenout. Samozřejmě se mu poda-

řilo pouze to, že se mu udělalo zle od žaludku a jeho chování k ostatním hostům bylo ještě odtažitější než jindy.

Povzdechl si a zatřepal hlavou, aby dotěrnou vzpomínku odehnal. Zdaleka nejhorší teď bude vše vysvětlit Beatrice. Nechá to ale na večer, nemá teď sílu. S tímto rozhodnutím poněkud pookřál a šel se do jídelny nasnídat. Měl štěstí, že jeho žena ráda vyspává, nic ji nenutí časně vstávat, takže se u snídaně většinou nepotkávají. Max tedy v poklidu vypil svůj šálek čaje, který mu s topinkami a džemem naservírovala služebná Líza a který příjemně zklidnil jeho stále ještě podrážděný žaludek. Pak se přinutil pečlivě se ustrojit, úplně stejně jako každý jiný den, a vyrazil do své kanceláře přímo v srdci Prahy, na Ferdinandově třídě.

Během práce, do které se vrhl s vyhrnutými rukávy a nebyvalým odhodláním, by se mu téměř podařilo na tuto nešťastnou záležitost zapomenout, kdyby ovšem nepřinesl poslíček od Bartoloměje dopis. Byla to podepsaná smlouva ve dvou vyhotoveních. Trvalo mu dobrou hodinu, než onen dokument roztřesenou rukou podepsal. Musel se na to posilnit pár hlty šnapsu z lahve, kterou měl ukrytou v zásuvce svého psacího stolu jen pro ty nejhorší případy. Pak smlouvu ihned odeslal a druhou kopii zahrabal až na dno nejspodnějšího šuplíku, jen aby to už neměl na očích.

Poté se trochu sebral a rozhodl se, že jako prvního do problému zasvěť svého asistenta Emila. Ostatně, ten bude nucen mu pomoci, takže by se přiznání stejně nevyhnul. Nejlepší bude mít to z krku co nejdříve.

Emil vše s vážnou tváří vyslechl, polosedě pololeže na své pracovní židli, s nohama nataženýma daleko před sebou

a bradou zabořenou v dlaních, jak bylo jeho zvykem, když se soustředil. Poté co Alfred dovyprávěl svůj smutný příběh, Emil chvíli mlčel, pak se napřímil a řekl rozhodně:

„Nu, je jasné, že sázku zrušit nesmíte. Slovo muže v žádném případě nelze vzít zpět. Pojdme se na to podívat jako na výzvu a udělat vše, co bude v našich silách, abychom zvítězili. Je třeba nejen pečlivě vybrat ten konkrétní rukopis, ale dát si i setsakra záležet na tom, jak a kde ho budeme prezentovat! Musíme vyzkoušet všechny možné způsoby zviditelnění té knihy, i takové, jakým jsme doposud nevěnovali pozornost nebo nás vůbec nenapadly.“

Na chvíli se odmlčel, pak si zamnul ruce a energicky se naklonil nad stůl: „Tak tedy do práce! Pokud dovolíte, připravím plán, jak s knihou naložit po jejím vydání tak, aby se o ní dozvědělo co nejvíce lidí. Co záleží na tom, že nám ten rukopis ještě nepřišel a neznáme ani název té dokonalé knihy! Povědomí o ní musíme začít šířit hned. Je nutné vzbudit zvědavost. Rozpoutat šeptandu. Teď máme začátek dubna, stejný den v červnu, tedy devátého, musíme ukončit výběr z přijatých rukopisů. Několik měsíců před vydáním o ní ale musí vědět všichni, celý národ ji musí netrpělivě vyhlížet! Nebojte se, o to se postarám já. Je to přeci moje práce.“

Emilovo nadšení bylo natolik bezprostřední a nakažlivé, že i Alfred se téměř začal na nadcházející úkol těšit. Hleděl dojatě na svého asistenta. Na toho chlapce je spoleh! Na pozadí myslí se mu ale stále krčila představa jeho samého a jeho ženy, která se potupně stěhuje ze svého domku a hledají si neúspěšně nové bydlení, nakonec končí na ulici, kde je nečeká nic jiného než hlad a nemoc, jeho žena je nucena

se prodávat za pár krejcarů, pod špinavými hadry jim pod kůží trčí žebra a oba brzy nevyhnutelně umírají pomalou a bolestivou smrtí, s tvářemi pokrytými boláky.

Oklepal se odporem nad tím živým obrazem a s poněkud násilným úsměvem pokynul Emilovi, že tedy domluveno: musejí se dát do práce ihned.

Nutno podotknout, že Emilovy představy se ubíraly směrem přímo opačným. Živě už viděl veleúspěšnou knihu nesoucí velký zisk, okamžité zvýšení jeho platu a štědré prémie, takže si konečně bude moci dovolit se oženit se svou Anabelou. V temnotě za očima se mu zjevily i barvitě představy honosné svatby a v pozadí i jejich nádherná nová, ta nejmodernější vila. Emilovi se na tváři rozlil široký úsměv, který rychle skryl v jakýchsi lejestrech.

Max Alfred si znovu, pokolikáté již, pomyslel, že jeho mladý asistent je darem z nebes. Za ten rok a několik měsíců, co v nakladatelství působil, vnesl svěží vítr do všech zastaralých postupů, jimiž se řídil jeho předchůdce pan Wagner. Ten byl jediným stálým spolupracovníkem Alfredova otce. Po otcově smrti převzal podnik Alfred junior, jakožto jediný syn, a pan Wagner samozřejmě zůstal na svém místě. Byl to ale již starý muž, nikdo se tedy příliš nedivil, když jednoho dne podal výpověď s vysvětlením, že práce začíná být příliš náročná a jeho chatrnému zdraví se bude lépe dařit na venkově.

Celý den s Emilem nadšeně plánovali a vymýšleli, jak onu knihu podpořit a zviditelnit. Den jim příjemně utekl a nastal podvečer, Max se chystal domů. Čekal ho nelehký úkol: vše vysvětlit své ženě. Počkal na příhodný okamžik po večeru a skleničce portského, kdy se paní Alfredová věnovala

toaletě. Seděla při tomto úkonu v dlouhé noční košili před toaletním stolem a zhlížela se ve velkém oválném zrcadle. Dělala to každý večer stejně. Po koupeli si nejprve rozčesávala vlasy přibližně sto tahy kartáčem z kančích štětín, poté následovalo natírání tváře různými krémy a olejíčky, aby se pokusila vetřít zpět svou krásu, která v jejích dvaatřiceti letech začínala nevyhnutelně uvadat.

Hřebelcování, jak tomu Max tajně říkal, probíhalo s meditativní pomalostí, repetitivní pohyby hřebenu na lesklých vlasech paní Alfredovou velmi uklidňovaly, se zasněným úsměvem ho zpoza přivřených víček pozorovala v odrazu zrcadla.

„Máš něco na srdci, drahý?“ otázala se nakonec, když jeho přešlapování a odkašlávání, obracení se k odchodu a následné navracení, mnohé mnutí rukou a drbání ve vousích už nemohla déle snést. Jeho počínání mělo poněkud komický přídech tím, že měl také již na sobě dlouhou košili a noční čepici se střapcem. „Přihodilo se snad něco?“

„Ne, kdepak. Vůbec ne. Nic se nepřihodilo. Naopak. To tiž přihodilo – ale ne nic hrozného, neboj se.“

V tu chvíli se prudce otočila a odložila kartáč plný vyčesaných vlasů na toaletní stůl, právem znepokojena jeho podivným chováním. „Pro boha živého, tak co se stalo, už to přece vyklop, tohle je horší než mučení!“ durdila se.

S povzdechem tedy spustil.

Následující ráno ho čekala jistá překvapení.

První z nich bylo to, že mu u snídani dělala společnost manželka. Trpěla na špatné spaní a tuto noc nezamhouřila

oka vůbec. Raději tedy vstala s ním, že se časně nasnídá a poté se pokusí dospat to, co v noci kvůli němu zameškala. Každodenní vůně vajec a indického čaje byla doplněna nezvyklou pudrovou levandulovou vůní, jíž voněla Beatrice.

Velké kyvadlové hodiny na stěně tikaly neobvykle hlasitě. Vše v místnosti bylo najednou průzračné a hutné, veškeré obrysy konkrétní a přísné, barvy jasnější než kdy předtím. Vzduch v místnosti se ani nepohnul, jako by se zastavil čas. Zlatavá zrnka prachu stála v ranním slunci, jenž se prodralo skrze krajkové záclony. Alfred se zahleděl na jedno prachové smítko, které se zastavilo přímo před ním. Hlavou mu problesklo, že třeba na tomto kousíčku prachu existuje život s milionem duší, stejně jako se naše planeta pohybuje v nekonečném kosmu. Ta myšlenka mu poskytla na chvíli nezměrnou útěchu – jak nicotné je veškeré jeho počínání, celý život! Je jen neviditelnou částičkou na tomto smítku. Náhle se vše dalo opět do pohybu, ale nic nebylo jako dřív. Od chvíle, kdy usedl k jídelnímu stolu naproti manželce, věděl Alfred, že se něco přihodí. Ta událost už teď zaplňovala celou místnost, byla přítomna v každém předmětu kolem něj i v každé buňce jeho těla – čekala jen na svou příležitost.

Alfred seděl v čele stolu a, jak bylo jeho zvykem, pomalu listoval novinami, které mu Líza donesla na tácu spolu se snídaní.

Náhle přestal dýchat, vytřeštil oči a zbrunátněl. Bezhlasně otvíral a zavíral ústa.

Jeho žena si právě mazala topinku vrstvou másla, takže vůbec nic nezaregistrovala.

Alfred zasípal.

„Ten parchant!“ zařval nakonec a poprášil při tom sprškou drobků bílý vyšívaný ubrus. Beatrice málem vykřikla úlekem. Ruka jí padla na stůl a zavadila o šálek z tenoučkého porcelánu, z něhož vyšpláchla trocha čaje do podšálku.

„Co se proboha stalo?“

„Ten všivý parchant,“ opakoval na vysvětlenou Max. Musel se odmlčet, s očima skrytýma v dlaních. Jeho žena se krátce znepokojila, že snad pláče nebo že usnul, vtom ale svou tvář, předtím staženou vztekem, opět odkryl a řekl, teď už s jistým sebeovládáním:

„Dal si inzerát. Bartoloměj. Jen se podívej.“

Beatrice se natáhla pro *Národní listy* a rychle pohledem vyhledala, co vyvolalo takovou vlnu nevole. A opravdu. Inzerát Bartolomějova nakladatelství hlásal tučným písmem:

VELKÁ SOUTĚŽ O NEJLEPŠÍ RUKOPIS!

Nakladatelství *Jonatan Bartoloměj* – *Vaše dobré knihy* oznamuje, že touto cestou hledá nejlepší románovou prvotinu! Své manuskripty zasílejte na adresu našeho nakladatelství:

JB – *Vaše dobré knihy*, Masná 22, Praha,
a to pouze od 2. do 9. června roku 1874.

POZOR: Rukopisy zaslané v jiném termínu
nebudou brány v potaz!

Hlavní cena pro výherce: 200 zl. plus obvyklé
autorské honoráře.

Neváhejte a zkuste štěstí!